

T.C.
ADALET BAKANLI I
Adli Destek ve Ma dur Hizmetleri Dairesi Ba kanlı ı

Sayı : E.44633215-659-0001-2020-4/741
Konu : Velayete li kin Davalarda Çocu un
Görü ünün Uzman Vasıtasıyla
Alınmasının Yeterli Görülmesi / HGK

30.09.2020

..... CUMHUR YET BA SAVCILINA

10 Haziran 2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 63 Numaralı Suç Ma durlarının Desteklenmesine Dair Cumhurbaşkanlı ı Kararnamesi ile Bakanlı ımız ana hizmet birimi olarak te kilatlandırılan Ba kanlı ımız; suça maruz kalan ki ileri etkin ekilde bilgilendirmek, i lenen suç sonrasında ma durlara destek olmak, maruz kalınan olayın etki ve izlerine kar ı telafi edici uygulamalar geli tirmek, ma durlara yönelik spesifik müdahale programları geli tirmek, kırılğan suç ma durlarına psiko-sosyal destek hizmetleri vermek ve özellikle çocukların ve ma durların ikincil örselenmelerinin önlenmesine yönelik çalı malar yapmak amacıyla kurulmu tur.

Adliyelerde olu turulan adli destek ve ma dur hizmetleri müdürlükleri hukuk yargılaması destek bürosunda görevli adli destek görevlileri 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kurulu , Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun gere ince verilen görevleri yerine getirmeye devam etmektedirler. Söz konusu görevin icrası kapsamında bo anma ve velayet davalarında rapor hazırlama görevi alan adli destek görevlileri (uzmanlar) idrak ça ma gelmi çocukların yüksek yararını gözetir ekilde, güvenli ve özel ortamlarda çocuklarla görü erek velayetlerine ili kin görü ve tespitlerini raporlarına yansıtmaktadırlar.

Bu kapsamda çocukların adli süreçte ikincil örselenmelerinin önüne geçilmesi hususunda yapılan çalı malar esnasında, bo anma ve velayete ili kin davalarda çocu un görü ünün adli destek görevlisi (uzman) tarafından alınmasının yeterli olup olmadı ı ile ilgili farklı uygulamalar bulundu u görülmü tür.

Konuyla ilgili olarak Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 21/02/2019 tarihli ve 2018/2-1072 Esas ve 2019/185 Kararı sayılı ilamında;

"...Çocu un görü üne ba vurulması ilkesi, uluslararası sözleşmelerle düzenlenen ve sonrasında iç hukukta da yerini alan çocu un yüksek yararının gözetilmesi için konulmu bir hüküm olup, çocu un yararı oldu u takdirde ve çocu un menfaati bundan zarar görmedi i sürece uygulanacak bir ilkedir (Grassinger, G.E: Çocu un Menfaati Gere i Görü ünün Alınmaması Gereken Durumlar, Rona Serozan'a Arma an, C.I, stanbul 2010, s. 823-827).

Çocu un kendisi ile ilgili her konuda bilgilendirilmesi ve görü ünün alınması Türk Medeni Kanunu çerçevesinde açık olarak düzenlenmemi ise de Anayasanın 90. maddesi dikkate alındı ında uluslararası sözleşme hükümlerinin öncelikle uygulanması gerekti inden açık hüküm olmasa dahi iç hukukumuzda da çocu un görü ünün alınması ilkesi benimsenmi tir.

Bu noktada uyu mazlı ın çözümü için açıklı a kavu turulması gereken husus, velâyete ili kin davalarda çocu un görü üne ba vurulması esası kabul edilmekle birlikte çocu un görü ünün mutlaka mahkeme huzurunda alınmasının gerekip gerekmedi idir.

*** 5070 Sayılı Yasa Hükümlerine uygun olarak elektronik imzalı bu evrak fiziki olarak gönderilmeyecektir.**

Milli Müdafaa cad. No:20 Bakanlıklar Kızılay/Ankara

Ayrıntılı Bilgi için: Meral GÖKKAYA - Daire Ba kanı

E-posta : magdur@adalet.gov.tr -Elektronik A : magdur.adalet.gov.tr

Telefon : (0312) 204 10 28

UYAP Bili im Sistemindeki bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden /+Gqudi - NqVwkZV - 5NVRrEO - HCMqeO= ile eri ebilirsiniz.

Yukarıya alıntı yapılan sözle me hükümlerine göre çocu un "do rudan do ruya veya bir temsilci ya da uygun bir makam yoluyla", çocuk için elveri li durumlarda ve onun idrakine uygun bir usulde dinlenilmesi öngörölmü tür. Di er bir anlatımla, özel bir engel bulunmadıkça, ayırt etme gücüne sahip çocuk, hâkim tarafından duru maya ça ırılarak bizzat dinlenebilece i gibi bizzat mahkemeye getirilmeden di er ahıs ve kurumlar vasıtasıyla da çocu un fikrinin alınması sa lanabilir. Madde metninde bahsi geçen "di er ahıs ve kurumlar", psikolog, pedagog, doktor, çocu u temsil görevini icra edebilecek bir avukat ile sosyal çalı macı olabilir (Özdemir, S.O: Bo anma davalarında Çocuklara li kin Kararlar Bakımından Çocu un Dinlenme Hakkı, Prof Dr. Hüseyin Hatemi'ye Arma an, C.II, s.1230-1235).

Burada dikkat edilmesi gereken "çocu un menfaati" oldu una göre, sözle meye taraf devletlere dü en yükümlölük, çocu un saygı gördü ü, güvende oldu unu hissetti i, duyarlılıktan uzak olmayan, çocu un özgürce konu abilece i bir ortamı sa lamaktır (Grassinger, s. 838) Dolayısıyla Birle mi Milletler Çocuk Hakları Sözle mesi ve Çocuk Haklarının Kullanılmasına li kin Avrupa Sözle mesi kapsamında çocu un ifadesinin mahkeme huzurunda alınmasının bir gereklilik oldu unu söylemek mümkün de ildir. Önemli olan, ayırt etme gücüne sahip olan çocu un kendi yararı için nasıl bir karar verebilece i hususunda uygun ortam ve ko ullarda görü ünü ifade etmesine imkân tanınmasıdır.

Bu açıklamalar ı ı nda somut olay de erlendirildi inde; velâyetinin de i tirilmesi talep edilen küçük 26.01.2006 do umlu olup davanın tüm a amalarında idrak ça indadır. Dosyada yer alan 17.06.2015 tarihli psikolojik de erlendirme raporunda belirtildi i üzere küçük ile öncelikle belirlenen gün ve saatte adliyede, daha sonra küçü ün okulunda, son olarak da küçü ün ya adı ı yerde pedagog huzurunda bireysel görü meler yapılmı tır. Küçük E..., tüm görü melerde her iki ebeveyni hakkında kötü bir atıfta bulunmadı ı gibi velâyetinin kime verilece i noktasında da açık bir tercihte bulunmamı tır. Bu hâliyle çocu un görü üne ba vurulması ilkesinin gere i yerine getirilmi tir. Çocu un pedagog tarafından alınan beyanının yeterli olmadı ını, bu nedenle mahkeme huzurunda görü üne ba vurulması gerekti ini söylemek, olay hakkında tekrar tekrar konu maya zorlamak, onu psikolojik olarak baskı altına almak anlamına gelecektir ki, bu durumun çocu un üstün yararı ile ba da mayaca ı açıktır..." denilmi tir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2018/2-1072 Esas ve 2019/185 Kararı sayılı ilamı ekte sunulmu olup, keyfiyetin Aile Mahkemelerine ve Aile Mahkemesi sıfatıyla görev yapan Asliye Hukuk Mahkemelerine bildirilmesi hususunu bilgilerine rica ederim.

Ramazan GÜRKAN
Hâkim
Bakan a.
Ba kan V.

Ekler :

- Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı (5 sayfa)
- Da ıtım listesi (1 sayfa)

*** 5070 Sayılı Yasa Hükümlerine uygun olarak elektronik imzalı bu evrak fiziki olarak gönderilmeyecektir.**

Milli Müdafaa cad. No:20 Bakanlıklar Kızılay/Ankara

Ayrıntılı Bilgi için: Meral GÖKKAYA - Daire Ba kanı

E-posta : magdur@adalet.gov.tr -Elektronik A : magdur.adalet.gov.tr

Telefon : (0312) 204 10 28

UYAP Bili im Sistemindeki bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden /+Gqudi - NqVwkZV - 5NVR eEO - HCMqeO= ile eri ebilirsiniz.